



TEXTILE AND CLOTHING KNOWLEDGE ALLIANCE



WP2

NEVOI ȘI CONSTRÂNGERI ÎN INDUSTRIA
DE TEXTILE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

e-Report

ANTICIPAREA COMPETENȚELOR NECESARE ÎN INDUSTRIA DE
TEXTILE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

Rezumat

ANTICIPAREA COMPETENȚELOR NECESARE ÎN INDUSTRIA DE TEXTILE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE

Rezumat

al raportului care a avut la bază cercetarea documentară din perioada
Februarie - Martie 2015

Livrabil:	Raport: Anticiparea competențelor necesare în industria de textile și îmbrăcăminte
Pachetul de lucru:	WP2
Livrabil ID	2.2
Responsabil pachet de lucru:	P9 RO - TUIASI
Nivel de diseminare:	Public
Status:	Final
Data finalizării:	30 April 2015
Data transmiterii:	30 April 2015
Partener Responsabil:	P9 RO - TUIASI
Partener Co-responsabil:	P8 EL - CRE.THI.DEV.

CUPRINS

1. Introducere	4
1.1 Contextul proiectului	4
1.2 Obiectivele raportului	6
1.3 Aspecte metodologice	7
1.4 Parteneriatul	9
2. Sumar	10
2.1 Introducere	11
2.2 Prezentare generală a sectorului de textile și îmbrăcăminte	11
2.3. Anticiparea tendințelor privind noile competențe necesare sectorului de textile și îmbrăcăminte	12
2.4 Principalele avantaje pentru IMM-uri de a co-investi și de a se implica în activitățile instituțiilor de învățământ superior	14
2.5 Tendințe și abordări în realizarea de cursuri online eficiente tip MOOC	15
2.6 Sondaj de opinie – Planificare și metodologie	17
2.7 Concluzii	19
2.8 Anexe	20

1. INTRODUCERE

1.1 Contextul proiectului

Industria textilă și de confecții din Uniunea Europeană este caracterizată de o competiție internațională foarte intensă. Producătorii europeni se confruntă cu o concurență acerbă, dată de exporturile din țările nou industrializate, ale căror salarii mici și nivel al cheltuielilor sociale le dă un avantaj competitiv considerabil în sectoarele productive și logistice. Orice încercare a sectorului european de textile și confecții de a supraviețui într-un astfel de cadru internațional ar cere o reformă a mentalității manageriale și de marketing în cadrul companiilor, combinată cu o înțelegere mai aprofundată a proceselor și a modului de lucru cu piețele internaționale și nevoile acestora.

În același timp, criza financiară a afectat grav companiile europene, cele mici și mijlocii fiind cele mai sensibile. Capacitatea firmelor de a beneficia de finanțare prin sistemul bancar național a fost compromisă în mai multe țări, iar oportunitățile de extinderea a firmelor prezintă riscuri pentru cele mai multe dintre ele.

Modificările cerințelor de calificare au afectat, de asemenea, sectorul de textile și confecții, fiind generate în principal de schimbări ale stilului de viață și de o preocupare crescândă pentru mediu și soluții durabile. Aceste modificări nu au fost însoțite de transformări corespunzătoare în sistemul educațional și de formare profesională, provocând o lipsă de personal calificat, în special în management și în sectoarele strategice.

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) din industria europeană de textile și confecții par să nu aibă potențialul de a ajunge pe cele mai promițătoare piețe emergente internaționale deoarece le lipsesc planurile de creștere orientate către export și capacitatea de a crea condiții necesare exporturilor.

În același timp, stagnarea generală a pieței din cadrul Uniunii Europene a afectat inovarea, în principal inovarea non-tehnologică, respectiv cea organizațională, de conducere și de marketing. Cultivarea unei mentalități inovatoare este considerată vitală în orice sector industrial și ar trebui să fie parte integrantă din formarea profesională în domeniul managementului. În ciuda acestui fapt, învățământul superior de textile și confecții a urmărit introducerea acestor abilități în programele de studii.

Între timp, evoluțiile în înțelegerea și recunoașterea de către public a problemelor majore de mediu au făcut ca durabilitatea, orientarea către protecția mediului și practicile organizaționale să fie de

maximă importanță pentru toate nivelurile de producție. Managerii, mai mult decât oricând în trecut, va trebui să se concentreze pe eficientizarea energetică și pe controlul emisiilor în mediu, pe măsură ce controlul de calitate va fi concentrat mai mult pe respectarea standardelor de mediu.

Competențele manageriale esențiale, cum ar fi leadership-ul, comunicarea și colaborarea, operațiunile financiare, managementul de proiect și gândirea critică vor fi întotdeauna în fruntea cerințelor oricărui program de formare profesională.

Contextul proiectului constă în crearea unui cadru care va anticipa abilitățile necesare și va avea ca rezultat formarea unui personal înalt calificat. Obiectivul principal constă în reducerea decalajului dintre educație și producție, pentru a promova sinergii mai puternice între inovație, abilități și locuri de muncă, într-un context global adaptiv.

Cei mai importanți factori care contribuie la formarea acestui decalaj sunt neadaptarea proceselor educaționale curente și desprinderea lor de producție, ceea ce duce la lipsa capacității de a satisface cerințele profesionale, mai ales în ceea ce privește competențele non-tehnice și strategice sectoriale (în principal datorită schimbărilor rapide și fără precedent în cadrul UE și a piețelor internaționale), combinate cu lipsa aproape totală a asociațiilor profesionale și patronale, cu o experiență directă în ceea ce privește necesitățile sectorului, în procesul de concepere și validare a conținutului programelor educaționale în instituțiile de învățământ superior.

În acest context, proiectul aduce toate părțile interesate din sectorul de textile și confecții pentru a lucra împreună la validarea programelor educaționale și a cursurilor de formare profesională, venind astfel în întâmpinarea cerințelor de schimbare ale piețelor interne, internaționale și emergente și contribuind la creșterea eficienței și competitivității firmelor mici și mijlocii din sectorul european de textile și confecții.

Colaborarea dintre asociații profesionale, angajatori și instituții de învățământ superior în formularea cerințelor de competențe a viitoarelor cursuri este vitală pentru supraviețuirea și creșterea sectorului.

În scopul modernizării sistemelor de învățământ superior în Europa și având în vedere că sectorul de textile și confecții este dominat de IMM-uri, proiectul vizează, în principal, următoarele:

- Sporirea inovației în învățământul superior de textile și confecții, prin dezvoltarea în comun a metodelor noi de învățare și predare, bazate pe rezolvarea de probleme și centrare pe student, ca răspunsuri la provocările care afectează sectorul. Accentul va fi pus pe management orientat către export, inovare non-tehnologică, inovare de marketing, re-

ingineria proceselor în concordanță cu durabilitatea, răspunderea socială a firmei și calitatea.

- Cultivarea gândirii și a abilităților antreprenoriale în rândul noii generații de manageri pentru industria textilelor și a confecțiilor, prin abordări inovatoare ale competențelor transversale pe care le oferă programele de învățământ superior ce vor fi dezvoltate în cooperare cu întreprinderi. Accentul se pune pe competențe și abilități antreprenoriale, și anume: leadership, asumarea de riscuri și creativitate.

Având în vedere noile cerințe și presiunile crizei financiare care planează asupra IMM-urilor, stabilirea unei colaborări permanente și eficiente între educație și producție este de primă importanță, ceea ce garantează încurajarea și stabilirea aptitudinilor strategice și a inițiativelor luate prin evaluarea educată și vizionară a riscurilor, într-un nou cadru emergent al producției în domeniu.

Scopul final al proiectului este de proiectare, dezvoltare și administrare a unui curs online de tip MOOC (**M**assive **O**pen **O**nline **C**ourse) care va cristaliza și va reproduce rezultatele cercetării și colaborării dintre educație și producție.

1.2 Obiectivele raportului

6

În contextul obiectivelor generale ale proiectului, obiectivele pachetului de lucru WP2 - **Nevoi și constrângeri ale sectorului Textile și Confecții** – constau în evaluarea nevoilor IMM-urilor europene din sectorul textile și de confecții, concentrându-se pe creștere, inovare și durabilitate. Această etapă sprijină schimbul de bune practici, învățarea reciprocă și dezvoltarea rezultatelor comune între părțile interesate în țările partenere.

Prezentul raport, al cărui titlu este "*Anticiparea competențelor necesare în industria de textile și confecții*", reprezintă unul dintre produsele pachetului de lucru WP2 care, prin rezultatele sale, va sta la baza îndeplinirii următoarelor obiective specifice ale proiectului:

- Dezvoltarea de metode sectoriale pentru anticiparea necesarului de competențe;
 - Identificarea de noi competențe pe care managerul din sectorul de textile și confecții trebuie să le aibă;
 - Proiectarea și implementarea unor inițiative specifice care să stimuleze angajatorii pentru a investi și a participa la activitățile pe care le promovează instituțiile de învățământ superior, de cercetare și centrele de afaceri și care se adresează cerințelor de noi abilități
- Dezvoltarea unei noi abordări de învățare, flexibile și inovative, precum și a metodei de implementare pentru sectorul de textile și confecții, luând în considerare barierele existente între

instituțiile de învățământ superior și IMM-uri și micro întreprinderi și aplicând învățarea bazată pe experiență/ situații reale.

1.3 Aspecte metodologice

Metodologia folosită în activitatea de anticipare a nevoilor de abilități pentru noii manageri din firmele (IMM-uri) de textile și de confecții s-a bazat pe cercetare calitativă și angajarea unor metode calitative.

În această etapă a proiectului, abordarea metodologică calitativă principală utilizată la anticiparea abilităților a constat într-o cercetare de tip secundar, prin colectarea de date secundare. Aceasta a implicat sinteza și prelucrarea informațiilor din publicațiile și rapoartele existente, cum ar fi: rapoarte sectoriale, comunicări și studii la nivel internațional, european, național și local, date statistice, publicații (manuale, articole, cărți albe), studii de caz, bune practici etc.

Cercetarea de resurse s-a concentrat în principal pe analiza calitativă a sectorului de textile și confecții, înregistrându-se tendințele și aspectele legate de industrie într-un interval de 8 ani. Datele statistice au fost extrase din surse de încredere înainte de a fi consolidate și analizate prin referire la rapoartele naționale și internaționale care se adresează inițiativelor de schimbare și anticipare a nevoile de abilități în cadrul sectorului.

Partenerii au căutat informațiile prin colectarea datelor din resursele existente la nivel organizațional, național, european și din întreaga lume, cum ar fi: resurse Web; Articole (sau alte publicații); Manuale; Documente guvernamentale și ale autorităților naționale relevante, ale universităților și organizațiilor de cercetare, ale altor surse specifice industriei.

Toți partenerii au acoperit sursele lor naționale. Surse internaționale/europene au fost distribuite între parteneri. A fost realizată o bază de date cu datele de contact ale părților interesate și ale grupurilor țintă, pentru utilizare în cadrul a mai multor pachete de lucru: WP2, WP3, WP5, WP6 și WP7.

Cercetarea s-a axat pe o analiză calitativă, precum și cantitativă (ori de câte ori datele statistice relevante au fost identificate) și pe descrierea următoarelor aspecte ale industriei:

- analiza situației curente a sectorului de textile și confecții în țările partenere (sau/si în regiunile învecinate)
- analiza noilor abilități pentru viitorul sector de textile și confecții pe baza rapoartelor sectoriale elaborate la nivel European (inclusiv în țările partenere);

- informația sintetică a observatorilor/asociațiilor, centrelor de cercetare și a instituțiilor de învățământ superior, la diferite nivele naționale și europene, care monitorizează dezvoltarea abilităților și anticiparea acestora;
- analiza inițiativelor specifice existente care stimulează investiția și participarea angajatorilor în activitățile promovate de instituțiile de învățământ superior, centrele de cercetare și de afaceri și care se adresează necesităților de formare a abilităților;
- analiza tendințelor și a posibilităților pentru construirea efectivă a MOOC-urilor ca o nouă abordare de învățare, flexibilă și inovativă, precum și a metodei de implementare pentru sectorul de textile și confecții, luând în considerare barierele existente între instituțiile de învățământ superior și IMM-uri, respectiv micro întreprinderi, și aplicând învățarea bazată pe experiență/ situații reale;
- baze de date cuprinzând: autorități și organisme naționale, universități, organizații tehnologice și de cercetare, școli vocaționale, asociații și organizații profesionale, alte instituții de învățământ relevante și companii.

Pentru a elabora acest raport și pentru a realiza obiectivele sale, informațiile necesare și analiza acestora se bazează pe activitatea tuturor partenerilor care au urmat liniile metodologice directe pentru cercetare convenite în ianuarie 2015, partenerii realizând următoarele sarcini distribuite:

- Prezentarea sectorului de textile și confecții (parteneri implicați: P10-responsabil, P2, P5, P6, P8, P11, P12, P13, P14);
- Studiu de literatură referitor la necesitățile de noi abilități în sectorul de textile și confecții (parteneri implicați: toți, P9-responsabil) ;
- Principalele rapoarte sectoriale europene cu privire la noile abilități pentru viitorul sector de textile și confecții (parteneri implicați: P2- responsabil, P4, P13) ;
- Principalii observatori/asociații, centre de cercetare și instituții de învățământ superior, la diferite nivele naționale și europene, care monitorizează dezvoltarea abilităților și anticiparea acestora (parteneri implicați: P5-responsabil, P2, P3, P6, P9, P11, P12, P13, P14);
- Principalele avantaje pentru IMM-uri de a investi și participa la activitățile promovate de instituțiile de învățământ superior, centrele de cercetare și de afaceri cu privire la necesitățile de noi abilități (P3-responsabil, P4, P7) ;
- Tendințe și abordări pentru construirea efectivă și angajarea MOOC-urilor în sprijinirea unei implicări mai active în educație, precum și pentru asigurarea unei învățării bazate pe experiență, descentralizată, auto-dirijată și eficientă, mai independentă în timp și spațiu (parteneri implicați: P1-responsabil, P9, P14).

1.4 Parteneriatul

Partner Numele organizației

P1	Link Campus University - Italia
P2	Universiteit Gent/ Department of Textiles - Belgia
P3	Material Connexion Italia Srl - Italia
P4	Associació Agrupació d'Empreses Innovadores Tèxtils - Spania
P5	Universitat Politècnica de Catalunya - Spania
P6	Technological Education Institute of Piraeus - Grecia
P7	A Fotopoulou GLP - Grecia
P8	Creative Thinking Development - Grecia
P9	"Gheorghe Asachi" Technical University of Iasi - România
P10	Asociația Absolvenților Facultății de Textile-Pielarie din Iasi - România
P11	University of Ljubljana - Slovenia
P12	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości - Polonia
P13	CIAPE - Centro Italiano per l'Apprendimento Permanente - Italia
P14	Maison de la Promotion Sociale - Franța

2. SUMAR

Raportul „Anticiparea competențelor în sectorul textil și de îmbrăcăminte” a fost conceput în cadrul proiectului „Viitori manageri din industria textilă și de îmbrăcăminte pentru companii orientate spre export, marketing, inovare, sustenabilitate și antreprenoriat –TECLO” ca un rezultat al WP2 „Cerințe și limitări în sectorul textil și de îmbrăcăminte”.

Acest raport centralizează rezultatele activității de documentare planificate, adunând informații din diverse surse disponibile, accentuând principalele concluzii privitoare la situația existentă în industria textilă și de îmbrăcăminte, noile competențe necesare sectorului și suportul care trebuie acordat IMM-urilor prin rezultatele proiectului.

Principalele aspecte incluse în raport se referă la:

- Un scurt istoric al sectorului de textile și îmbrăcăminte în Europa;
- Prezentarea principalelor asociații sectoriale, centre de cercetare și universități atât la nivel național, cât și european;
- Descrierea noilor competențe necesare viitorilor manageri din sectorul textile și îmbrăcăminte;
- Principalele rapoarte sectoriale privind competențele necesare în viitor în sectorul textile și îmbrăcăminte;
- Principalele avantaje demonstrate ale practicilor de investiții comune și de folosire în comun între companii, instituțiile de învățământ superior și centrele de cercetare și de afaceri cu referire la noile cerințe privitoare la competențe;
- Tendințe și abordări pentru dezvoltarea de noi metode flexibile și inovative de învățare bazate pe utilizarea tehnologiilor ICT (tehnologii informaționale și de comunicare) aplicabile în sectorul textil și de îmbrăcăminte și al învățământului textil;
- Un studiu general și documentat asupra beneficiilor potențiale ale utilizării de platforme MOOC ca o metodă de educare flexibilă și inovativă;
- Metodologia și instrumentele necesare realizării unui sondaj care să permită identificarea principalelor necesități și suportului necesar în cazul IMM-urilor din domeniu pentru ca acestea să devină „eficiente și inovative”, respectiv a principalelor avantaje ale dobândirii competențelor transversale, via MOOC.

2.1 Introducere

Partea introductivă a raportului prezintă contextul general al acestuia și obiectivele sale, punctând importanța creerii unui cadru care să anticipeze competențele necesare, oferind specialiști mai bine calificați și care necesită efortul comun al tuturor actorilor importanți din sectorul de textile și îmbrăcăminte pentru a valida programe educaționale și vocaționale care să îndeplinească cerințele piețelor emergente interne și internaționale, îmbunătățind astfel eficiența și competitivitatea IMM-urilor europene din domeniu. Totodată, sunt subliniate scopurile pachetului WP2 „Nevoi și constrângeri ale sectorului de textile și îmbrăcăminte” care include, între rezultatele sale, și prezentul raport „Anticiparea competențelor necesare în industria textilă și de îmbrăcăminte” care va sta la baza atingerii anumitor obiective din proiect.

2.2 Prezentare generală a sectorului de textile și îmbrăcăminte

Scopul celui de-al doilea capitol este de a oferi o analiză a sectorului de textile și îmbrăcăminte, informând asupra nivelului de performanță ale sectoarelor componente și identificând oportunitățile sale. Datele statistice au fost obținute din surse credibile, rezultatele fiind apoi comparate cu rapoarte naționale și internaționale privind anticiparea nevoilor competențe în domeniu.

În cazul industriei textile și de îmbrăcăminte europene au fost identificați și descriși cinci factori cheie de schimbare: piețele industriale și de consum, globalizarea, cunoașterea și tehnologia, politici și reglementări, precum și criza financiară. Principalele concluzii privind tendințele și factorii de schimbare se referă la cerere, strategii industriale, tehnologie și resurse financiare și umane.

Acest capitol mai include rezultatele unui studiu referitor la identificarea structurilor relevante la nivel național și european care monitorizează dezvoltarea competențelor sectoriale și anticipează nevoile privind aceste competențe: comitete naționale/autorități, agenții, universități, institute de cercetare, organizații profesionale/asociații, întreprinderi, alte structuri relevante, etc.

Rezultatele constituie o bază de date care conține o listă cu principalele observatoare sectoriale, asociații, centre de cercetare și instituții de învățământ superior la nivel național și european, precum și persoanele de contact. Baza de date conține o mare varietate de părți interesate (stakeholder-i) din sectorul de textile și îmbrăcăminte, inclusiv universități cu programe de studii în domeniul textile și de îmbrăcăminte, centre de cercetare din domeniu, structuri guvernamentale, agenții naționale/locale, companii de profil, ONGuri.

2.3. Anticiparea tendințelor privind noile competențe necesare sectorului de textile și îmbrăcăminte

Ca și alte sectoare, sectorul de textile și îmbrăcăminte este extrem de sensibil la provocările lansate de internaționalizare, globalizare și pieți emergente. Internaționalizarea este necesară dezvoltării, deși compania trebuie să rămână puternică și pe piața internă¹. Pentru a preîntâmpina cerințele consumatorilor pentru produse „etice” și „ecologice”, companiile europene sunt din ce în ce mai mult interesate să investească în responsabilitatea și sustenabilitatea lor. De asemenea, sectorul de textile și îmbrăcăminte trebuie să crească valoric prin produse, tehnologii și procese inovative. De exemplu, multe companii europene s-au reorientat spre piețe de produse cu valoare adăugată ridicată, precum cea a textilelor tehnice. În același timp, sectorul trebuie să își mențină avantajele tradiționale care derivă din modă și mărci, design creativ, noi modele de afaceri și bune practici. Toate aceste provocări necesită un personal cu calificare înaltă și cu o gamă largă de competențe.

Conform opiniei Comitetului Economic și Social European², creșterea sectorului trebuie să fie INTELIGENTĂ prin creativitate, inovare și internaționalizare. De asemenea procesul trebuie să fie COMPLET prin dezvoltarea de produse personalizate. În același timp, creșterea sectorului trebuie să fie SUSTENABILĂ prin dezvoltarea de produse ecologice.

Competențele necesare în industria europeană de textile și îmbrăcăminte au evoluat semnificativ și, conform Comisiei Europene³ vor continua să crească rapid și în perioada 2013 - 2025. Conform acestui raport, competențele specifice necesare creșterii sectorului de textile și îmbrăcăminte european prezintă următoarele aspecte

1. Competențele tehnice privind producția vor rămâne esențiale în recrutare, cu un accent tot mai mare pe versatilitatea personalului care să poată să își desfășoare activitatea în diferite locuri de muncă.
2. Competențele privind managementul lanțurilor de aprovizionare, afacerile, vânzările și marketing (inclusiv pentru comerțul internațional) cresc în importanță. Pentru multe companii de profil european „comerțul a înlocuit producția”.
3. În industria de textile și îmbrăcăminte europeană se doresc și competențe privind tehnologia, inovația și sustenabilitatea. Principalele domenii tehnice includ customizarea de masă, măsurarea 3D a corpului, sisteme CAD avansate și tehnologii e-comerț,

¹ Support and Training Needs Among Swedish Fashion Companies, The Swedish School of Textiles, University of Borås, 2012

² Opinion of the European Economic and Social Committee on “Growth Driver Technical Textiles”, 2013

³ Annual Report (2012). European Skills Council -- Textile, Clothing and Leather

infrastructuri web pentru îmbrăcăminte pe măsură și comerț electronic de la afacere la consumator pentru vânzarea cu amănuntul.

Condițiile care vor apărea vor necesita depășirea cu succes a procesului de restructurare și de multe ori schimbarea modelului de afaceri.

Principalul scop al raportului este **anticiparea noilor competențe ale viitorilor manageri din sectorul de textile și îmbrăcăminte**, având în vedere că forța de muncă din domeniu și competențele acestora evoluează din ce în ce mai repede și viitoarele posturi vor necesita o gamă largă de competențe, abilități și calificări. În acest context, devine din ce în ce mai necesar pentru managerii IMMurilor să acumuleze competențe transversale diverse și să dezvolte noi competențe astfel încât să se poată adapta la o gamă largă de sarcini.

Informațiile despre acest subiect, incluse în Capitolul 3 al raportului au fost obținute printr-un studiu documentar al literaturii existente și o analiză a rapoartelor sectoriale europene despre noile competențe din sectorul de textile și îmbrăcăminte.

Studiul documentar referitor la noile competențe necesare în viitor în sectorul de textile și îmbrăcăminte a arătat nevoia de restructurare a proceselor și de modificare a modelelor de afaceri din companiile de textile și îmbrăcăminte, precum și principalii factori determinanți pentru noile competențe din sector.

Competențele manageriale devin din ce în ce mai mult o necesitate în industrie. Există o cerere semnificativă pentru angajați având competențe tehnice și manageriale, completate de competențe informatice și transversale (de ex. competențe de comunicare și interpersonale), în special antreprenoriale. Considerând că numeroase estimări economice arată că cererea în piețele emergente este în creștere, industria de textile și îmbrăcăminte ar trebui să își orienteze strategia pentru export către acele piețe, ceea ce va necesita ca noii manageri să posede o combinație de competențe privind branding-ul, marketing și distribuție. Inovația a fost identificată ca fiind principalul factor de creștere în domeniu.

În firmele de textile și îmbrăcăminte, inovația nu se referă numai la dezvoltarea și implementarea de noi tehnologii, dar și la transformarea unor noi idei și oportunități de afaceri în succese de piață și reorganizarea activităților de afaceri, relațiilor externe și activității de marketing. În cazul celor mai multe companii textile inovative, conducerea posedă competențe privind customizarea de masă, managementul proiectelor, managementul drepturilor de autor și relațiile cu centrele de cercetare.

Confruntate cu o competiție intensă la nivel global, companiile europene apelează din ce în ce mai mult la cercetare și inovare pentru a-și asigura o competitivitate sustenabilă. În acest scop, domeniile de utilizare ale fibrelor și materialelor textile și ale tehnologiilor specifice se diversifică continuu. Datorită comportării unice și sustenabilității acestora, textilele înlocuiesc din ce în ce mai mult materialele și tehnologiile tradiționale în domenii precum transportul, construcții, energie, sănătate și mediu. Aceste piețe completează piețele puternice și atractive ale modei și decorațiilor de interior, care oferă potențial de creștere pentru companiile europene pe piața proprie și cea mondială datorită creativității, calității, sustenabilității superioare și a noilor modele de afaceri precum customizarea de masă.

2.4 Principalele avantaje pentru IMM-uri de a co-investi și de a se implica în activitățile instituțiilor de învățământ superior

În acest capitol sunt prezentate diferite tipuri de cooperări între universități și industrie identificate în practică, împreună cu analiza celor considerate semnificative pentru proiectul TECLO. În plus, sunt subliniate avantajele și obstacolele acestor colaborări, precum și limitările unor cooperări mai bune.

Scopul acestui studiu este de a identifica avantajele care stimulează angajații să participe în programe educaționale din universități, centre de cercetare și de afaceri care să le permită pregătirea conform cerințelor noilor competențe. Rezultatele studiului vor oferi IMMurilor, asociațiilor și sindicatelor din sectorul de textile și de îmbrăcăminte un instrument motivațional (un Decalog) pentru o implicație mai puternică în educația de specialitate, devenind parteneri ai universităților în stabilirea curriculei, armonizarea acesteia cu necesitățile piețelor existente și emergente, îndepărtarea granițelor dintre disciplinele tehnice, de proiectare, de marketing și sociale și oferirea de competențe pentru inovarea proceselor, extrem de importante în cazul firmelor micro, mici și medii care doresc să recupereze lipsurile în domeniul productivității.

Raportul trebuie să prezinte rezultatele măsurabile ale legăturilor dintre universități și industrie, politicile existente privind aceste legături care urmăresc maximizarea transferului de cunoștințe și a potențialului de învățare pentru a putea depăși lipsurile de cunoștințe, de a stimula gândirea antreprenorială în cazul studenților, etc. Raportul ar trebui să includă și barierele specifice și posibilele recompense care ar putea motiva IMMurile să lucreze într-un sistem cu universitățile pentru a recupera deficitul de productivitate.

Studiul literaturii de specialitate subliniază avantajul unei relații puternice între industrie și sistemul de învățământ superior, specificând modalitățile de colaborare și eficiența acestora, precum și oportunitățile IMMurilor și universităților de a genera beneficii cuantificabile prin colaborare.

Principalele avantaje ale acestui tip de parteneriate între IMM-uri, universități și centre de cercetare se referă la *inovare și transferul de cunoștințe*.

Numeroși autori (Perkmann, 2007, Bonaccorsi și Piccaluga, 1994, Blumenthal et al., 1996, Webster, 1994, Urayaa, 2010 și Etzkowitz, 2008) subliniază noul rol al universităților, influența exercitată asupra economiei și societății, necesitatea unei abordări pro-active și concepții strategice în ceea ce privește planificarea pe termen lung. Rolul universităților evoluează de la funcțiile de bază în educație și cercetare la o a treia funcție, cea de comercializare, în care parteneriatul cu firmele este cel mai important element.

Numărul parteneriatelor de cercetare dintre corporații, centre de cercetare și universități a crescut semnificativ în ultimii 20 de ani. Un factor important de influență a fost nevoia companiilor de a -și menține competitivitatea prin mutarea proiectelor de cercetare în universități și centre de cercetare. Menținerea competitivității în economia mondială depinde direct de accelerarea procesului de inovare în firme.

Ghidul de bune practici și cele mai bune cazuri au fost sintetizate în 15 exemple care arată colaborarea deja existentă între universități și IMM-uri și obiectivele acestora.

Universitățile pot fi o resursă importantă în strategia de inovare a unei companii, în timp ce pentru universități, firmele pot fi o sursă de cercetare aplicată și rezultate tangibile. Baza colaborării stă în tipul de cunoaștere care rezultă și în modul în care fiecare partener poate contribui și îmbunătăți performanța și rezultatele celorlalți parteneri.

Modificarea programelor educaționale conform necesităților IMMurilor este importantă pentru orice tip de cooperare. Universitățile pot oferi educație continuă specifică, care însă trebuie să aibe în vedere modul în care pot satisface nevoile IMMurilor. Modul în care sunt alcătuite programele educaționale trebuie să depășească limitările IMMurilor, cum ar fi lipsa de timp. De exemplu, programele pot fi desfășurate ca traininguri în cadrul companiilor, folosind traineri din exterior și chiar sisteme de e-learning.

2.5 Tendințe și abordări în realizarea de cursuri online eficiente tip MOOC

În viitor, rolul cel mai important în industria de textile și de îmbrăcăminte va fi atribuit managerilor micilor companii, care vor necesita noi competențe specifice. În completarea unei educații superioare, competențele emergente pentru posturile de specialitate ridicată au în vedere în

principal la modul în care sunt implementate strategiile orientate spre export, inovarea non-tehnologică și de marketing, reproiectarea proceselor în baza cerințelor legate de sustenabilitate, responsabilitatea la nivel firmei și calitate și, cel mai important, un antreprenoriat care să permită adaptarea mediilor în continuă schimbare.

Este necesară o abordare europeană nouă în ceea ce privește managerii din sectorul textilelor și îmbrăcăminte, care să ducă la o acumulare constantă a celor mai noi competențe necesare (1) să implementeze strategii orientate spre export; (2) să implementeze inovarea non-tehnologică și de marketing; (3) să reproiecteze procesele în baza cerințelor legate de sustenabilitate, responsabilitatea la nivelul firmei și calitate și (4) să urmărească schimbarea și eficientizarea prin competențe antreprenoriale inovative.

Una din cele mai importante dezvoltări din ultimul deceniu în educație este crearea cursurilor accesibile on-line (tip MOOC). Din acest punct de vedere, prezentul raport urmărește să ofere o imagine de ansamblu, bine documentată asupra potențialelor beneficii ale utilizării cursurilor MOOC ca o modalitate nouă, inovativă de învățare și transmitere de informații.

Subiectul necesită o documentare exhaustivă înainte de a crea în universitățile cu programe de studii în textile și îmbrăcăminte, cursuri MOOC eficiente și angajante, bazate pe situații și experiențe reale cu un nivel superior de implicare a studenților în procesul educațional, luând în considerare limitările existente între microîntreprinderi și IMM-uri.

Cercetarea documentară asupra tendințelor și abordărilor utile creării unui curs MOOC eficient și antrenant va prezenta argumente și soluții în realizarea unui instrument ICT flexibil adresat viitorilor manageri, oferind conținuturi într-un format extrem de practic și orientat spre activitatea companiilor, care folosesc simularea și situații reale.

Educația în sistem deschis aduce noi oportunități în formarea specialiștilor, care vor permite universităților și personalului academic să exploreze noi modele de e-learning, precum și practici de predare și învățare inovative. Din acest motiv, această cercetare documentară privind tendințele și abordările utile creării unui curs MOOC eficient și antrenant reprezintă una din principalele activități planificate în cadrul proiectului TECLO.

Informația colectată a fost organizată în mai multe secțiuni din **Capitolul 5** al raportului:

- Studiu documentar asupra cursurilor MOOC care include informații despre apariția și dezvoltarea acestor cursuri, nivelul actual și clasificarea acestor cursuri, lista principalelor platforme folosite pentru distribuirea cursurilor și diferite profile ale utilizatorilor MOOC.

- Studii de caz privind utilizarea cursurilor MOOC cu sublinierea caracteristicilor generale ale fiecărui tip de curs, în scopul definirii factorilor care determină gradul de atractivitate și de interes pentru un curs. Se urmărește analiza structurii de curs și structurarea curriculei pentru diferitele tipuri de cursuri.
- Realizarea unei baze de date despre cursurile MOOC pentru educația vocațională. Este evaluată eficiența cursurilor (așa cum rezultă din statisticile privind numărul de utilizatori). Sunt examinate metodele de testare și certificare, având în vedere că majoritatea celor care iau parte la cursuri MOOC nu urmăresc diplome, frecventând cursurile în calitate de „utilizatori fantomă”.
- Sunt specificate metodologiile de învățare care pot fi implementate în cadrul cursurilor MOOC. Sunt luate în considerare tehnicile de învățare prin joc, precum și transferul beneficiilor acestor tehnici în MOOC.
- Ultima secțiune a capitolului conține indicațiile finale care trebuie considerate la crearea unui curs MOOC. Este prezentată o listă de opțiuni care să fie utilizată ca o verificare, împreună cu un rezumat al principalelor probleme aborsate în cursul MOOC.

2.6 Sondaj de opinie – Planificare și metodologie

17

Ultimul capitol al raportului tratează metodologia și instrumentele considerate pentru cercetarea de teren, care să permită stabilirea competențelor și a matricii de noi competențe care trebuie asimilate de noii manageri. Acest studiu va sta la baza stabilirii curriculei la nivel european pentru noul profil al specialiștilor din TECLOM, profil care presupune competențe manageriale și antreprenoriale superioare. Instrumentele concepute pentru cercetarea de teren sunt chestionarele adresate IMMurilor din sector și instituțiilor de învățământ superior, cu scopul de a identifica principalele nevoi și tip de suport necesare IMMurilor pentru a deveni „eficiente și inovative”, precum și principalele avantaje ale includerii în procesul educațional de tip cursuri MOOC a competențelor transversale, în special de antreprenariat.

Scopul cercetării de teren este de a oferi informații esențiale privind:

- Principalele probleme ale micro întreprinderilor și IMMurilor în domeniul: (1) implementării strategiilor orientate spre export; (2) implementării inovării non-tehnologice și de marketing; (3) re-proiectării proceselor în baza cerințelor legate de sustenabilitate, responsabilitatea la nivelul firmei și calitate; (4) urmărirea schimbării și eficientizării prin competențe antreprenoriale inovative, precum și suportul necesar rezolvării acestora.
- Principalele limitări/stimulente specifice universităților atunci când introduc cursuri MOOC.
- Principalele avantaje evidențiate de practică ale predării competențelor transversale, în special antreprenoriale.

Se va acorda importanță subiectelor și provocărilor considerate critice de către sectorul de textile și îmbrăcăminte european:

- Importanța **strategiilor orientate spre export**, necesitând din partea managerilor o combinație de competențe în domeniile de branding, marketing și distribuție, dar și capacitatea de a crea condiții pentru export, precum protejarea proprietății intelectuale, accesul la credite pentru export și instrumente financiare care să permită industrializarea și comercializarea rezultatelor inovării.
- Extinderea conceptului de inovare din inovare tehnologică spre **inovare non-tehnologică** prin introducerea de noi metode organizaționale și de marketing. Acest lucru necesită **o bună comunicare** cu consumatorul final și o mai bună cunoaștere a problemelor legate de *marketingul inovării* (plasarea și promovarea produsului, stabilirea prețului acestuia) și competențe în domeniul *customizării de masă, managementul proiectelor și managementul proprietății intelectuale*, precum și relația cu centrele de cercetare.
- **Problemele legate de sustenabilitate** în ceea ce privește protejarea mediului și responsabilitatea socială. Managerii vor trebui să se concentreze pe eficiența energetică și controlul emisiilor (cu o atenție specială asupra controlului de calitate a problemelor de mediu) și să-și îmbunătățească capacitatea de a reproiecta procesele conform criteriile de *responsabilitate a întreprinderilor și calitate*. Totodată, ei vor trebui să stabilească bazele pentru încrederea consumatorilor că produsele oferite de firmă sunt realizate cu un impact redus asupra mediului.
- Creșterea importanței competențelor de bază pentru conducere și **antreprenoriat**, de exemplu capacitatea de a lua decizii bazate pe evaluarea riscului (*asumarea riscului*), de a recunoaște și implementa oportunitățile pentru dezvoltarea afacerii (*gândire creativă și critică*), precum și alte competențe legate de *comunicare, colaborare, management costurilor, managementul proiectelor, managementul timpului, managementul calității*.

În acest context, sondajul de opinie adresat universităților se va concentra atât asupra noilor competențe care vor trebui asimilate de către managerii IMMurilor din domeniul textile și îmbrăcăminte, cât și asupra abordării inovative a procesului educațional în baza cursurilor accesibile on-line, conținând exemplificări cu situații simulate și reale. **Învățământul combinat (blended learning) și on-line** va fi conceput în diferite formate; accentul cel mai puternic va fi dat cursurilor **MOOC**, experienței și/sau interesului respondenților privind dezvoltarea acestui tip de cursuri on-line.

Se așteaptă ca rezultatele să evidențieze limitările și stimulentele pe care le experimentează universitățile cu specializări în textile și îmbrăcăminte la introducerea cursurilor MOOC.

Rezultatele cercetării vor conduce la identificarea noilor competențe care vor trebui acumulate de către manageri și la definirea matricei acestora, fundamentând astfel curricula europeană pentru noul profil profesional al TECLOM, care să conțină competențe antreprenoriale și manageriale avansate.

De asemenea, studiul va conduce la un **raport de cercetare comparativă**, subliniind principalele elemente care trebuie avute în vedere la planificarea produselor, oferind informațiile necesare pentru stabilirea **strategiei privind IMMurile inovative și cu nivel avansat de cunoaștere din domeniul textil și de îmbrăcăminte**.

Sondajul de opinie se bazează pe chestionarele create conform metodologiei de cercetare standard și folosind rezultatele studiului documentar. Chestionarele vor fi distribuite în principal managerilor *micro întreprinderilor și IMMurilor*, precum și universităților cu specializări de textile și îmbrăcăminte. Totodată, acest instrument poate fi utilizat și în cazul altor experți, specialiști educaționali și autorități locale/naționale.

Cercetarea de teren urmărește să identifice limitările/stimulentele pe care universitățile le experimentează la introducerea cursurilor MOOC, precum și principalele avantaje practice ale predării managerilor IMMurilor de competențe transversale, de ex. antreprenoriale. Rezultatul final al studiului va fi un raport comparativ care va sublinia principalele elemente care trebuie considerate în planificarea produselor, oferind informațiile necesare pentru stabilirea strategiei privind IMMurile inovative și cu nivel avansat de cunoaștere din domeniul textil și de îmbrăcăminte. Evaluarea nevoilor și a părerilor existente în micro întreprinderile și IMMurile europene și universități se va baza pe un studiu cuprinzând 400 de chestionare distribuite în toate țările partenere (50 de chestionare per țară). Respondenții, persoane în activitate, vor fi selectați în funcție de două profile:

- manageri (și alte persoane cu funcții de conducere) din micro întreprinderile și IMMurile europene din sectorul de textile și îmbrăcăminte from European micro and SMEs belonging to the textile and clothing sector, currently working (approx. 40 respondenți/țară);
- persoane relevante din universitățile europene cu specializări în textile și îmbrăcăminte (persoane cu funcții de conducere, profesori, studenți etc.) (approx. 10 respondenți/țară).

2.7 Concluzii

Alianța TECLO (Textile și Îmbrăcăminte) a fost creată pentru: a îmbunătăți procesul de identificare și anticipare a competențelor necesare și introducerea acestora în programele educaționale ale universităților; a dezvolta competențele manageriale necesare având în vedere schimbările pieței muncii europene; a ajuta universitățile să dezvolte programe educaționale relevante și conform cerințelor sectorului, oferind absolvenților competențele și gândirea necesare și să promoveze o legătură mai strânsă cu industria.

Obiectivul este modernizarea sistemul european de educație din învățământul superior în domeniul textile și îmbrăcăminte prin mai buna anticipare a competențelor necesare în baza dezvoltării unor parteneriate sustenabile extrem de necesare între universități și angajatori.

Capitolul conținând concluziile prezintă principalele puncte și direcțiile pentru viitoarele studii. El evaluează necesitățile IMMurilor europene din sector, concentrându-se asupra dezvoltării, inovării și sustenabilității printr-un cadru care să estimeze competențele necesare specialiștilor mai bine pregătiți profesional. Colaborarea dintre asociațiile profesionale, angajatori și universități în dezvoltarea noilor cursuri este esențială pentru supraviețuirea și creșterea sectorială.

Rezultatul final al studiului va fi un raport comparativ care va sublinia principalele elemente care trebuie luate în considerare în planificarea produselor proiectului, oferind informațiile necesare pentru stabilirea strategiei privind IMMurile din domeniul textil și de îmbrăcăminte, inovative și cu nivel avansat de cunoaștere.

Principalii beneficiari ai acestui raport sunt: instituțiile educaționale (universități, institute tehnologice), întreprinderi (IMMuri, furnizori, etc.), centre C&D, instituții publice (camere de comerț, instituții guvernamentale locale, asociații profesionale) și utilizatori (studenți, întreprinderi, companii creative, profesori, cercetători, proiectanți, manageri de proiecte) la nivel european, național și regional.

2.8 Anexe

Cele șase Anexe incluse în Raport oferă informații adiționale cu privire la materialul prezentat. Anexa 1 conține o listă a principalelor agenții de supraveghere, asociații, centre de cercetare și universități, la nivel european și național. Anexa 2 prezintă publicații utile cu referire la noile competențe necesare în sectorul textile și îmbrăcăminte. Anexa 3 conține principalele rapoarte europene sectoriale asupra noilor viitoare competențe pentru sectorul textile și îmbrăcăminte. Anexa 4 se referă la bune practici și studii de caz privind colaborarea dintre universități și IMMuri. Anexa 5 tratează tendințele și abordările pentru a realiza cursuri MOOC eficiente și atractive. Anexa conține un studiu aprofundat al mediului cursurilor bazat pe 76 cursuri MOOC și o listă de studii de caz/bune practici în ceea ce privește utilizarea cursurilor MOOC în predarea competențelor transversale. În final, Anexa 6 conține două chestionare, unul adresat companiilor și celălalt universităților. Chestionarele sunt alcătuite conform metodologiei standard de cercetare, folosind rezultatele studiului documentar incluse în raport. Ele vor fi completate în principal de managerii micro întreprinderilor și IMMurilor din sector și personalul academic relevant. Sondajul de opinie urmărește identificarea limitărilor/stimulentelor cu care se confruntă universitățile în introducerea de cursuri MOOC, precum și avantajele demonstrate practic ale dobândirii de competențe transversale, mai ales antreprenoriale de către angajații IMMurilor.